

УДК 616.31-07:378.147:336.77

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

В.П. Пюрик, О.Б. Пермінов, Л.З. Деркач, Г.П. Ничипорчук, Г.Б. Проць, Л.В. Тарнавська

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

В статті приведено аналіз навчально-методичного забезпечення викладання хірургічної стоматології в умовах кредитно-модульної системи.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, хірургічна стоматологія, практичні навички.

Останнім часом зростає роль професійної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів згідно вимог кредитно-модульної системи, які передбачають оволодіння фундаментальними знаннями та всебічну практичну підготовку [1, 2, 4]. Специфіка стоматологічної освіти полягає в тому, що окрім теоретичних знань студентів, необхідне формування відмінних мануальних навичок, оскільки виконання маніпуляцій проводиться на обмеженому просторі у порожнині рота [3]. Основною вимогою стоматологічної освіти є наявність фантомного класу і клінічних баз. Відточувати мануальні навички необхідно на спеціальних фантомах-симуляторах. Тільки повне засвоєння базового набору мануальних навичок у рамках фантомного курсу дає можливість студенту впевнено відчувати себе у клініці.

На кафедрі хірургічної стоматології розташовано 3 навчально-практичні центри: НПЦ № 1 «Невідкладні стани», НПЦ № 2 «Новітні технології», НПЦ № 3 «Анастезії та видалення зубів».

Одночасно в фантомних класах кафедри хірургічної стоматології мають можливість навчатися 30 студентів. Для кожного студента робоче місце обладнане фантомом для вивчення практичних навичок з проведення анестезій та видалення зубів, фантомом для надання невідкладної допомоги та 3D принтер для виготовлення моделей та шаблонів. При відпрацюванні практичних навичок кожному студенту надається можливість слідом за викладачем самостійно відпрацювати елементи лікарських маніпуляцій на фантомах. Викладачі кафедри докладають значних зусиль для поповнення фан-

НПЦ № 1 «Невідкладні стани»

НПЦ № 2 «Новітні технології»

томного курсу необхідними наочними приладами. Матеріально-технічна база постійно поповнюється інструментами, фантомами щелеп. Багаторічні традиції, закладені на кафедрі при організації та проведенні практичних занять на фантомному курсі, підтримуються та примножуються дотепер. Послідовне відпрацювання практичних навичок на фантомах проводиться й на старших курсах у клініці. Викладачі кафедри перш ніж допустити студента до прийому пацієнта перевіряють правильне виконання молодим спеціалістом маніпуляцій на фантомі. Накопичений багаторічний досвід сприяв безболісному гнучкому переходу до навчання згідно з вимогами кредитно-модульної системи. Проведення навчання студентів за принципами Болонського процесу на кафедрі хірургічної стоматології ІФНМУ розпочато у 2008–2009 навчальному році в V семестрі. Перед працівниками кафедри були поставлені наступні завдання: розробка робочої програми навчальної дисципліни, визначення форм контролю, критеріїв оцінювання знань студентів, підготовка навчально-методичного забезпечення, контроль ефективності індивідуальних занять зі студентами. Робоча програма складена на основі Типової навчальної програми з дисципліни «Хірургічна стоматологія» для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів освіти III–IV рівнів акредитації, спеціальність 7.12010005 «Стоматологія» (Київ: Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України, 2011). Вивчення дисципліни «Хірургічна стоматологія» здійснюється з 3-го по 5-й роки навчання. Програма дисципліни включає 6 модулів. Кінцеві цілі дисципліни встановлені в ОКХ та ОПП підготовки лікаря за фахом і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни.

На кафедрі хірургічної стоматології передбачено використання таких методів навчання:

- читання проблемних лекцій;
- обговорення та аналіз якості виконання профілактичних заходів, проведених студентами;
- вирішення ситуаційних задач;
- тестування на практичних заняттях;
- залучення студентів до навчально-дослідної роботи;
- залучення студентів до активної санітарно-просвітницької роботи з населенням з різними віковими групами.

Кафедрою щорічно проводиться конференція, яку готують студенти, проводиться конкурс на кращу студентську роботу (бюлетені, альбоми, слайди, стенди, таблиці, муляжі).

З метою оволодіння мануальними навичками надання хірургічної стоматологічної допомоги, поряд з вивченням теоретичних питань, студенти під керівництвом викладача самостійно проводять амбулаторний прийом пацієнтів з різними захворюваннями. Маніпуляції спочатку відпрацьовують на фантомах і муляжах, студент на студентів, а потім ведуть прийом хворих. Позитивним, на наш погляд, є створення методичних вказівок для самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів. На початку кожної методичної рекомендації практичного заняття наведена структура модулів, перелік контрольних питань та практичних навичок, опанування якими є необхідним для повноцінного засвоєння теми. У теоретичній частині позааудиторної самостійної роботи студент повинен висвітлити основні питання теми, створити тематичні малюнки та схеми.

На початку заняття викладач проводить тестування з використанням тестів, складених виклада-

НПЦ № 3 «Анастезії та видалення зубів»

чами кафедри, та обов'язково якірними тестами у форматі МЛІ «Крок-2». На другому етапі заняття перевіряється ступінь володіння студентом обсягом теоретичного матеріалу за темою заняття. Усне опитування надає студенту можливість навчитися правильно формулювати свої думки. Це, з одного боку, сприяє послідовному формуванню у студента клінічного мислення, необхідного йому протягом подальших років навчання та в майбутній роботі лікаря. А з іншого — спроба студентом віртуально уявити та розповісти методику виконання певної практичної навички приведе до усвідомленого виконання ним цієї маніпуляції на фантомі згідно із заданим алгоритмом. Під час аудиторної самостійної роботи студенти на фантомах відпрацьовують практичні навички для підтвердження повноцінного засвоєння теми. Наприкінці кожного практичного заняття викладач підраховує інтегративну оцінку успішності студента на занятті. Вона складається з трьох компонентів: результатів тестування, усного опитування та практичної роботи на фантомах, що підвищує об'єктивність та допомагає стандартизувати оцінювання. Для об'єктивності контролю знань студентів до проведення модуля залучаються досвідчені викладачі та доценти кафедри.

Використання ширшої шкали оцінки знань та практичних вмінь при навчанні за КМС стимулює виконання індивідуальних завдань. На нашій кафедрі впроваджено, крім реферативних повідомлень

та виготовлення моделей зубів різних груп, проведення студентами мультимедійних презентацій. Індивідуальна самостійна робота виступає як спосіб залучення найбільш талановитих студентів до виконання дослідницької роботи в студентському науковому гуртку кафедри з подальшою підготовкою доповідей на наукову конференцію [6].

Таким чином, вдосконалення вищої медичної освіти має велику практичну значущість, оскільки якість спеціалістів ще не досягла рівня реальних вимог, які існують у сфері професійної діяльності лікаря-стоматолога.

Хірургічна стоматологія є окремою дисципліною, за своєю сутністю тим предметом, при вивченні якого відпрацьовуються всі практичні навички, які студент буде використовувати протягом наступних років навчання в університеті. Впровадження КМС організації навчального процесу позитивно вплинуло на результат засвоєння студентами практичного курсу. Вона стимулює студентів активніше працювати самостійно, відпрацьовувати низку практичних навичок, обов'язкових для своєчасного складання підсумкового модуля [5].

Використання рейтингової системи оцінки знань студентів-стоматологів відповідає основним тенденціям організації навчального процесу в вищих медичних навчальних закладах економічно розвинених країн світу і буде сприяти інтеграції до єдиного міжнародного освітянського простору.

Література

1. Гончаров С.М. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: методичні аспекти: монографія / С.М. Гончаров, В.А. Гурін. — Рівне: НУВГП, 2008. — 626 с.
2. Ждан В.М. Підготовка стоматологів в Україні і Болонський процес / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова // Медична освіта. — 2007. — № 2. — С. 37–39.

3. Косенко К.М. Методичні аспекти формування у студента-стоматолога практичних навичок та умінь / К.М. Косенко // Вісник стоматології. — 2006. — № 3. — С. 89—90.
4. Поляченко Ю.В. Медична освіта в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін. — К.: Книга плюс, 2005. — 383 с.
5. Пюрик В.П., Деркач Л.З., Слюсаренко Н.Я. Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Досвід впровадження європейської кредитно-трансферної системи у вищих навчальних закладах Прикарпаття III—IV рівнів акредитації. Перша українсько-польська академія з медсестринства та реабілітології». «Роль кредитно-модульної системи у виробничій практиці з хірургічної стоматології». — Івано-Франківськ, 2016. — С. 61.
6. Пюрик В.П., Тарнавська Л.В. «Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи при вивченні хірургічної стоматології». Матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю, присв. 70-річчю ІФНМУ. — Івано-Франківськ, 2015.

В.П. Пюрик, О.Б. Перминов, Л.З. Деркач, Г.П. Ничипорчук, Г.Б. Проць, Л.В. Тарнавская

ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ ХИРУРГИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ В УСЛОВИЯХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

В статье приведен анализ учебно-методического обеспечения преподавания хирургической стоматологии в условиях кредитно-модульной системы.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, хирургическая стоматология, практические навыки.

V. Purik, O. Perminov, L. Derkach, G. Nichiporchuk, G. Prots, L. Tarnavskaya

EXPERIENCE OF SURGERY STOMATOLOGY TEACHING IN CONDITIONS OF CREDIT-MODULE SYSTEM ORGANIZATIONS OF EDUCATIONAL PROCESS

The article is devoted to the analysis of methodical provision of Surgery Stomatology teaching according to the Bologna credit-module educational system.

Keywords: credit-module teaching system, therapeutic stomatology, practical skills.